

PROCEDURA ORGANIZACJI WYCIECZKI SZKOLNEJ

Przekazane nauczycielom
podczas rady pedagogicznej
dnia 31 sierpnia 2007 roku

Zatwierdził

Zbigniew Burkietowicz

CZY ORGANIZACJĘ I PROWADZENIE WYCIEZKI ZLECONO DO FIRMY TURYSTYCZNEJ ?

Art.4.1. Działalność gospodarcza polegająca na organizowaniu imprez turystycznych oraz na pośredniczeniu na zlecenie klientów w zawieraniu umów o świadczenie usług turystycznych wymaga uzyskania zezwolenia.

Art.7.1. Udzielenie, odmowa udzielenia, cofnięcie i ograniczenie zakresu zezwolenia, o którym mowa w art. 4 ust. 1, następuje w formie decyzji administracyjnej.

2. Organem właściwym do udzielenia, odmowy udzielenia, cofnięcia i ograniczenia zakresu zezwolenia, o którym mowa w art. 4 ust. 1, jest wojewoda właściwy dla siedziby przedsiębiorcy.

Art.12.1. Organizator turystyki lub pośrednik turystyczny, który proponuje klientom imprezy turystyczne lub usługi turystyczne, udostępniając im odpowiednie informacje pisemne, a w szczególności broszury, foldery, katalogi, jest obowiązany wskazać w tych materiałach w sposób dokładny i zrozumiały:

1. cenę imprezy turystycznej lub usługi turystycznej albo sposób jej ustalenia,
2. miejsce pobytu lub trasę imprezy,
3. rodzaj, klasę, kategorię lub charakterystykę środka transportu,
4. położenie, rodzaj i kategorię obiektu zakwaterowania, według przepisów kraju pobytu,
5. ilość i rodzaj posiłków,
6. program zwiedzania i atrakcji turystycznych,
7. kwotę lub procentowy udział zaliczki w cenie imprezy turystycznej lub usługi turystycznej oraz termin zapłaty całej ceny,
8. termin powiadomienia klienta o ewentualnym odwołaniu imprezy turystycznej z powodu niewystarczającej liczby zgłoszeń, jeżeli realizacja usług jest uzależniona od liczby zgłoszeń,
9. podstawy prawne umowy i koncesje prawne wynikające z umowy.

2. Jeżeli umowa zawarta z klientem nie zawiera odmiennych postanowień, to odpowiednie wskazania zawarte w informacjach pisemnych, o których mowa w ust. 1 pkt 1-8, stają się elementem umowy.

Podstawa prawna:

USTAWA z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych.
(Dz.U.97.133.884)

CZY UCZNIOWIE ZOSTALI OBJĘCI UBEZPIECZENIEM NW, A PRZY WYJAZDACH ZAGRANICZNYCH UBEZPIECZENIEM KOSZTÓW LECZENIA?

Ad 2

§ 14 Uczestnicy wycieczek i imprez powinni być objęci ubezpieczeniem od następstw nieszczęśliwych wypadków, a w przypadku wyjazdu zagranicznego - ubezpieczeniem od następstw nieszczęśliwych wypadków i kosztów leczenia.

Podstawa prawna: : ROZPORZĄDZENIE MEN i S z dnia 8 listopada 2001 r., w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki. (Dz. U. Nr 135, poz. 1516)

CZY ADEKWATNIE DO FORMY IMPREZY ZAPEWNIONO W NIEJ UDZIAŁ PRZEWODNIKA MIEJSKIEGO, TERENOWEGO LUB GÓRSKIEGO ?

§ 5.1. Uprawnienia przewodnika górskiego - beskidzkiego nadaje się na obszary:

1. zachodni Beskidów Zachodnich, obejmujący Beskid Śląski, Beskid Mały, Beskid Makowski i Beskid Żywiecki do Przełęczy Sieniawskiej, wraz z położoną od nich na północ częścią Pogórza Karpackiego oraz Orawą,
2. wschodni Beskidów Zachodnich, obejmujący Beskid Wyspowy, Gorce, Beskid Sądecki, od Przełęczy Sieniawskiej do Przełęczy Tylickiej, wraz z położoną od nich na północ częścią Pogórza Karpackiego, a także Pieniny, Spisz i Orawę,
3. Beskidów Wschodnich, obejmujący Bieszczady i Beskid Niski od Przełęczy Tylickiej do Przełęczy Użockiej, wraz z położoną od nich na północ częścią Pogórza Karpackiego.

2. Uprawnienia przewodnika górskiego - tatrzańskiego nadaje się na obszar Tatr oraz obszar Podtatra obejmującego Spisz, Orawę i Podhale.

3. Uprawnienia przewodnika górskiego - sudeckiego nadaje się na obszary:

1. zachodni Sudetów, obejmujący Karkonosze i Pogórze Karkonoskie, Góry i Pogórze Izerskie, Góry i Pogórze Kaczawskie, Rudawy Janowickie oraz Kotlinę Jeleniogórską, wraz z położoną od nich na północ częścią Przedgórze Sudeckiego,
2. wschodni Sudetów, obejmujący Góry Kamienne, Góry i Pogórze Wałbrzyskie, Góry Sowie, Góry Bardzkie, Góry Stołowe, Góry Bystrzyckie, Góry Orlickie, Masyw Śnieżnika, Góry Bialskie, Góry Złote, Góry Opawskie i Kotlinę Kłodzką, wraz z położoną od nich na północ częścią Przedgórze Sudeckiego.

4. Uprawnienia nadaje się na jeden lub więcej obszarów górskich wymienionych w ust. 1-3.

§ 6.1. Ustala się następujące stopnie trudności tras i wycieczek prowadzonych przez przewodników górskich odpowiedniej klasy:

1. przewodnik górski klasy trzeciej jest uprawniony do prowadzenia pieszych wycieczek górskich w warunkach letnich szlakami oznakowanymi oraz wycieczek autokarowych,
2. przewodnik górski klasy drugiej jest uprawniony do prowadzenia pieszych wycieczek górskich wszystkimi szlakami turystycznymi w warunkach letnich oraz głównymi szlakami oznakowanymi w warunkach zimowych, a także wycieczek autokarowych; przewodnik górski tatrzański klasy drugiej jest ponadto uprawniony do prowadzenia pieszych wycieczek górskich po drogach taternickich do trzeciego stopnia trudności w lecie i do drugiego stopnia trudności w zimie,
3. przewodnik górski klasy pierwszej jest uprawniony do prowadzenia wycieczek górskich w warunkach letnich i zimowych wszystkimi szlakami turystycznymi na obszarze uprawnień oraz wycieczek autokarowych; przewodnik górski tatrzański klasy pierwszej jest ponadto uprawniony do prowadzenia pieszych wycieczek górskich po drogach taternickich do piątego stopnia trudności w lecie i do trzeciego stopnia trudności w zimie.

2. Stopień trudności tras oraz wycieczek prowadzonych przez przewodników górskich posiadających uprawnienia odpowiedniej klasy określają szczegółowe programy szkolenia specjalistycznego i uzupełniającego.

3. Prowadzenie wycieczek górskich w Tatrach powyżej piątego stopnia trudności w lecie i powyżej trzeciego stopnia trudności w zimie wymaga uprawnień przewodnika górskiego tatrzańskiego klasy pierwszej i dodatkowego szkolenia uzupełniającego, określonego w załączniku nr 5 do rozporządzenia.

§ 7.1. Ustanawia się wykaz miast, w których do oprowadzania wycieczek są wymagane uprawnienia przewodnika miejskiego:

1. Gdańsk, Gdynia, Sopot (łącznie),
2. Kraków,
3. Poznań,
4. Toruń,
5. Warszawa,
6. Wrocław.

2. Uprawnienia przewodników miejskich w miastach wymienionych w ust. 1 obejmują także oprowadzanie po obiektach i obszarach znajdujących się w strefie podmiejskiej, jeżeli te obiekty i obszary są związane z historią, kulturą lub gospodarką miasta oraz są objęte wymaganym programem szkolenia przewodników miejskich.

	<p>§ 8. Organizator turystyki jest obowiązany, w obsłudze grupy turystów, do zapewnienia udziału:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. przewodnika miejskiego - dla miast wymienionych w § 7 ust. 1, 2. przewodnika górskiego - na obszarach górskich określonych w § 5, 3. przewodnika terenowego lub przewodnika miejskiego w przypadkach, o których mowa w § 7 ust. 2, oraz w parkach narodowych, rezerwatach udostępnianych do ruchu turystycznego, muzeach, w których nie oprowadza uprawniony pracownik, a także na obszarach, na których obowiązują przepisy porządkowe prawa miejscowego w zakresie ochrony zdrowia lub życia. <p>§ 9. Wojewodowie, zgodnie ze swoją właściwością, powołują komisje egzaminacyjne dla pilotów wycieczek oraz odrębne komisje egzaminacyjne dla przewodników turystycznych górskich, miejskich i terenowych.</p> <p>Podstawa prawna: Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 17 stycznia 2006r. w sprawie przewodników turystycznych i pilotów wycieczek (Dz.U. Nr 15, poz.104),</p>
--	--

<p>CZY KIEROWNIK SZKOLNEJ WYCIECZKI POSIADA UPRAWNIENIA ?</p>	<p>§ 11.1. Kierownikiem wycieczki krajoznawczo-turystycznej powinien być nauczyciel lub w uzgodnieniu z dyrektorem szkoły inna pełnoletnia osoba będąca instruktorem harcerskim albo posiadająca uprawnienia przewodnika turystycznego, przodownika lub instruktora turystyki kwalifikowanej, organizatora turystyki, instruktora krajoznawstwa lub zaświadczenie ukończenia kursu kierowników wycieczek szkolnych.</p> <p>2. Kierownikiem wycieczki turystyki kwalifikowanej powinien być nauczyciel posiadający uprawnienia wymienione w ust. 1. albo kwalifikacje trenera lub instruktora w odpowiedniej dyscyplinie sportu, lub w uzgodnieniu z dyrektorem szkoły inna pełnoletnia osoba posiadająca uprawnienia przewodnika turystycznego, przodownika lub instruktora turystyki kwalifikowanej albo instruktora krajoznawstwa.</p> <p>3. Kierownikiem grupy uczniów uczestniczących w imprezie krajoznawczo-turystycznej i turystyki kwalifikowanej może być osoba posiadająca uprawnienia wymienione w ust. 1 lub 2, w zależności od rodzaju imprezy.</p> <p>4. Kierownikiem obozu wędrownego powinien być nauczyciel posiadający zaświadczenie o ukończeniu kursu dla kierowników obozów wędrownych lub w uzgodnieniu z dyrektorem szkoły inna pełnoletnia osoba posiadająca uprawnienia wymienione w ust. 2.</p> <p>5. Kierownik lub opiekun uczniów biorących udział w wyjeździe zagranicznym - w zależności od pełnionej funkcji - powinien odpowiednio posiadać uprawnienia wymienione w ust. 1 - 4 lub spełniać wymagania określone w § 13 ust 1.</p> <p>6. Kierownik lub opiekun, o którym mowa w ust. 5, powinien znać język obcy w stopniu umożliwiającym porozumiewanie się w kraju docelowym.</p> <p>Podstawa prawna: : ROZPORZĄDZENIE MEN i S z dnia 8 listopada 2001 r., w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki. (Dz. U. Nr 135, poz. 1516)</p>
--	--

<p>CZY DLA FORM WYJAZDOWYCH WYZNACZONO ODPOWIEDNIĄ LICZBĘ OPIEKUNÓW ?</p>	<p>§23 Rozdział 3 Wychowanie fizyczne, sport, turystyka</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. W czasie zajęć obowiązkowych i nadobowiązkowych z wychowania fizycznego oraz w czasie zawodów sportowych organizowanych przez szkołę uczniowie nie mogą pozostawać bez nadzoru osób do tego upoważnionych. 2. Przy wyjściu (wyjeździe) z uczniami poza teren szkolny w obrębie tej samej miejscowości na zajęcia obowiązkowe i nadobowiązkowe z wychowania fizycznego, imprezy szkolne, wycieczki przedmiotowe lub krajoznawczo-turystyczne powinien być zapewniony przynajmniej jeden opiekun dla grupy 30 uczniów. Przy korzystaniu z miejskich środków
--	--

	<p>lokomocji opieka powinna być zwiększona w zależności od odległości, wieku uczniów i innych potrzeb.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Przy wyjściu (wyjeździe) z uczniami poza miejscowość, która jest siedzibą szkoły, powinien być zapewniony jeden opiekun dla grupy do 15 uczniów; w szkołach specjalnych liczba opiekunów powinna być zwiększona odpowiednio do stopnia upośledzenia uczniów. 4. Liczebność grup na obozach stałych specjalistyczno-sportowych nie powinna przekraczać 20 uczestników na jednego wychowawcę (trenera). W przypadku treningu terenowego wysokogórskiego, kajakarskiego, żeglarskiego i wioślarskiego na jednego wychowawcę (trenera) nie powinno przypadać więcej niż 10 uczestników, jeżeli przepisy szczególnie nie przewidują mniejszej liczebności uczestników. <p>Podstawa prawna: ROZPORZĄDZENIE MENiS z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69)</p>
<p>CZY AUTOKAR ZOSTAŁ ODPOWIEDNIO OZNAKOWANY ?</p>	<p>Art. 57.1. Pojazd przewożący zorganizowaną grupę dzieci lub młodzieży w wieku do 18 lat oznacza się z przodu i z tyłu kwadratowymi tablicami barwy żółtej z symbolem dzieci barwy czarnej. W warunkach niedostatecznej widoczności tablice powinny być oświetlone, chyba że są wykonane z materiału odbłaskowego. Kierujący tym pojazdem jest obowiązany włączyć światła awaryjne podczas wsiadania lub wysiadania dzieci lub młodzieży.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Kierujący pojazdem, omijając pojazd, o którym mowa w ust. 1, jest zobowiązany w czasie wsiadania lub wysiadania dzieci lub młodzieży zachować szczególną ostrożność i w razie potrzeby zatrzymać się. 3. Zabrania się oznaczania pojazdu tablicami o których mowa w ust. 1 w czasie, gdy dzieci lub młodzież nie są przewożone. <p>Podstawa prawna: Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. 97 Nr 98 poz. 602).</p>
<p>CZY PROGRAM WYCIECZKI JEST DOSTOSOWANY DO WIEKU I STANU PSYCHOFIZYCZNEGO UCZNIÓW ?</p>	<p>§ 5.1. Organizacja i program wycieczek i imprez, powinny być dostosowane do wieku, zainteresowań i potrzeb uczniów, ich stanu zdrowia, sprawności fizycznej, stopnia przygotowania i umiejętności specjalistycznych.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Dla uczniów klas I - III szkoły podstawowej powinny być organizowane przede wszystkim wycieczki przedmiotowe i krajoznawczo-turystyczne na terenie najbliższej okolicy, macierzystego województwa i regionu geograficzno-turystycznego. 3. Dla uczniów klas IV-VIII szkoły podstawowej i dla uczniów szkół ponadpodstawowych powinny być organizowane przede wszystkim wycieczki przedmiotowe, krajoznawczo-turystyczne, turystyki kwalifikowanej i imprezy krajoznawczo-turystyczne na terenie macierzystego województwa i regionu geograficzno-turystycznego i kraju. 4. Uczniowie niepełnosprawni, o ile nie ma przeciwwskazań zdrowotnych, mogą brać udział w wycieczkach i imprezach, a organizatorzy tych wycieczek i imprez powinni zapewnić im warunki odpowiednie do specyficznych potrzeb wynikających z rodzaju i stopnia niepełnosprawności. <p>§ 6.1. Zwiedzanie parku narodowego, parku krajobrazowego lub rezerwatu przyrody, powinno odbywać się po oznakowanych szlakach turystycznych.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Obozy wędrownie powinny być organizowane po trasach przygotowanych przez właściwe podmioty działające w zakresie turystyki kwalifikowanej. 3. Zasady organizacji wycieczek i zbiorowych imprez turystycznych i sportowych w górach określają odrębne przepisy. 4. Przy ustalaniu bazy noclegowej dla wycieczek i imprez należy uwzględnić istniejącą bazę szkolnych schronisk młodzieżowych. <p>Podstawa prawna: : ROZPORZĄDZENIE MEN i S z dnia 8 listopada 2001 r., w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki. (Dz. U. Nr 135, poz. 1516)</p>

<p>CZY WYCIECZKA ZOSTAŁA OMÓWIONA ZE WSZYSTKIMI UCZESTNIKAMI WYCIECZKI ?</p>	<p>§ 9.1. Wycieczka lub impreza powinna być należycie przygotowana pod względem programowym i organizacyjnym a także omówiona ze wszystkimi uczestnikami w zakresie celu wycieczki, trasy, zwiedzanych obiektów, harmonogramu i regulaminu. Podstawa prawna: : ROZPORZĄDZENIE MEN i S z dnia 8 listopada 2001 r., w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki. (Dz. U. Nr 135, poz. 1516)</p>
<p>CZY SPORZĄDZONO KARTĘ WYCIECZKI ?</p>	<p>§ 10.1. Program wycieczki lub imprezy organizowanej przez szkołę, listę uczestników oraz imię i nazwisko kierownika i opiekunów określa karta wycieczki lub imprezy, którą zatwierdza dyrektor szkoły lub upoważniona przez niego osoba. 2. Wzór karty wycieczki lub imprezy stanowi załącznik do zarządzenia. Podstawa prawna: : ROZPORZĄDZENIE MEN i S z dnia 8 listopada 2001 r., w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki. (Dz. U. Nr 135, poz. 1516)</p>
<p>CZY UCZNIOWIE MAŁOLETNI POSIADAJĄ ZGODĘ RODZICÓW LUB PRAWNYCH OPIEKUNÓW?</p>	<p>§ 8. Udział uczniów małoletnich w wycieczkach (z wyjątkiem przedmiotowych odbywających się w ramach zajęć lekcyjnych) i imprezach wymaga zgody rodziców albo opiekunów prawnych. Podstawa prawna: ROZPORZĄDZENIE MEN i S z dnia 8 listopada 2001 r., w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki. (Dz. U. Nr 135, poz. 1516)</p>
<p>CZY SPEŁNIONO WYMOGI OBOWIĄZUJĄCE PRZY WYJAZDACH ZAGRANICZNYCH ?</p>	<p>§ 7.1. Szkoły mogą organizować wyjazdy zagraniczne w formach, o których mowa w § 4. ust.1 pkt. 2-4. 2.Zgodę na zorganizowanie wyjazdów, o których mowa w ust. 1. Wydaje dyrektor szkoły po powiadomieniu organu prowadzącego i organu sprawującego nadzór pedagogiczny. 3.Zawiadomienie powinno zawierać: 1. nazwę kraju. 2. czas pobytu. 3. imię i nazwisko kierownika oraz opiekunów 4. listę uczniów biorących udział w wyjeździe wraz z określeniem ich wieku. Podstawa prawna: ROZPORZĄDZENIE MEN i S z dnia 8 listopada 2001 r., w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki. (Dz. U. Nr 135, poz. 1516)</p>